

Teppo Ylitalo, Hannele Suvanto

Matti Nieminen – Erkkilät kirjoihin ja kansiin koonnut sukututkija on poissa

Oman suvun juuret ovat osa jokaisen identiteettiä. Sukututkija on siis omalla tavallaan minuutensa etsijä, joka suhteuttaa itseään sukupolvien ketjuun, menneisiin ja tuleviin. Sukumme kirjoihin ja kansiin koonnut Matti Nieminen tarjosi meille erkkiläläisille kirjoillaan juuret, vahvisti identiteettiämme ja teki meistä yhtenevämmän, elävän ja kasvavan suvun. Matin työn hedelmiä olemme saaneet nauttia vuosikymmeniä ja hänen intonsa on innostanut meitä muita jatkamaan työtä edelleen.

Matti Veikko Nieminen syntyi Lapuan Huhtalankylässä eli nykyisessä Koskikylässä 18.6.1924 ja kuoli kunnioitettavassa 95-vuoden iässä 19.3.2020. Hänen isänsä oli lähtöisin Töysästä, mutta muutti naimisiin mentyään Lapualle vuonna 1923. Isä oli vanhan kansan hirsirakentaja, mutta kotona harjoitettiin myös maanviljelystä.

Viime sodat kutsuivat Matinkin riviin ja rintamalle. Sotavuosien jälkeen löytyi avio- puoliso Anja Latvala nuorisoseuran tanssiaisista. Anja oli kotoisin Lapuan Alapäästä ja häitä juhlittiin 1947. Nuoripari asui ensin Matin kotona Huhtalankylässä, myöhemmin muutettiin oman katon alle vaimon kodin maille Alapäähän. Syntyivät tyttäret Hilikka-Liisa ja Riitta-Maija. Niin paljon lähellä oli kotoa saatu hirsirakennusoppi, että Matti Niemisen käsistä syntyi Eino Ylisen avustuksella perheelle oma talo.

1950-luvulla pohjoisesta alkoi kuulua ääniä lisääntyvästä työntekijä- tarpeesta Lapualle asti. Tuolloin Niemisetkin pakkasivat tavaransa ja suuntasivat Pohjois-Pohjanmaalle. Perhe asettui Utajärvelle, jossa syntyi kolmas tytär Raija. Patruunatehtaan työt Lapualla vaihtuivat Matilla Imatran Voiman käyttöpäivystäjän tehtäviin. Anja työskenteli paikallisessa vanhainkodissa. Utajärvellä perhe asui melkein 25 vuotta. Käyttöpäivystäjän tehtävistä Matti jäi eläkkeelle 1976, jolloin perhe muutti Kiiminkiin. Lapualle Matti palasi Anjansa kanssa vuonna 1979 ja asettui asumaan isänsä 1958 rakentamaan taloon Leivontieltä. Leivontieltä Niemiset muuttivat kerrostaloon Turjanpeltoon Poutuntieltä. Niemiset ehtivät olla naimisissa yli 70 vuotta ennen kuin Anja muutama vuosi sitten kuoli.

Sosiaalisena, mukavana ja moneen ehtivänä miehenä Matilla oli laaja ystävien ja tuttavien piiri, eikä Matin päivät eläkkeellä olleet joutilaita, päinvastoin. Sukututkimuksen saloihin Matti syventyi jäädessään eläkkeelle ja usein töitä riitti aamusta iltaan. Lesellin suvusta lähti liikkeelle innostuminen sukututkimukseen, joka vieläkin kantaa arvokasta hedelmää. Lesellin

jälkeen Lapuan Erkkilät pyysivät Mattia tutkimaan 1930-luvulla pastori Huhtalan tekemiä muistiinpanoja suvusta ja kokoamaan lisää sukulaisia yksiin kansiin. Erkkilän suvusta valmistui lopulta kolme sukukirjaa Matin käsien kautta, vaikka omien sanojen mukaan hän oli erkkiläläisille ”vaan vävy-poika”. Nimittäin Erkkilän sukuun kuului perheestä Anja-puoliso.

Myös Kaukosen, Viinikan ja Pennalan sukujen sukututkimuksia ja osin myös sukukirjoja Matti ehti toimittamaan. Työtä oli paljon. Matin tiedostoihin eri suvuista ehti kertyä sukulaisia jopa muutamia satoja tuhansia. Sukulaisten kirjeitä täydentämään sukutietoja tuli päivittäin, joskus puolenkymmentäkin päivässä. Ongelmiakin oli. Rikkoontunut kovalevy vei mennessään paljon tietoja, joista osan Matti joutui rakentamaan uudestaan käsinkirjoitetuista muistiinpanoistaan. Sukututkija kohtasi välillä myös mielensä pahoittaneita ja joskus siihen riitti vain nimen näkyminen sukukirjassa.

Sukututkimuksen lisäksi Matti ehti olla aktiivisesti mukana Lapuan Sotainvalideissa. Viime vuosina Matti puhui sotakokemuksistaan useammin. Hän muisteli, kuinka he rintamalla nälkäisinä osuivat tyhjentyneeseen pappilaan, jonka pihalla juoksenteli sika. Lopulta he onnistuivat ampumaan sian kellariin ja herkuttelivat lihoilla viikon. Raatteentiellekkin Matti ehti. Uuden Tuntematon –elokuvan kuvaus Raatteentien taisteluista oli todentuntuinen. Viime aikoina Matti uskaltautui muistelemaan myös surullista Elisenvaaran pommitusta, vaikka aikoinaan pommituksesta puhuminen kiellettiin. Elisenvaarassa Matti pelastautui makaamalla junan vaunujen alla raiteiden välissä. Sieltä hän näki, kun Neuvostoliiton armeija ampui junista juosten metsää kohti pakenevia evakuoituja siviilejä, lähinnä naisia, lapsia ja vanhuksia. Hän kertoi, ettei unohda ikinä, kuinka ihmisiä kaatui kuin viljaa.

Monesti Niemisen Matilta kysyttiin, mikä sukututkimuksessa jaksoi viehättää vuosikymmeniä. Matti naurahti, että ”Eikö se oo hulluus, emminä tiärä ainakaan, mikä siinä on. Mutta joku siinä on, kyllä minä oon sitä miättiny ittekin, jotta mistä tämä tarttuu tämä tälläänen. Ei mulla oo ikään ennen tällääsiä oireeta ollu, se on –76 kun se alakoo.” ”Emminä sitä osaa sanua. Jollakin lailla se on ihminen vinksahantunu tiätysti”, Matti kertoi sukuharrastuksestaan. Uskon paljon olevan niitä, jotka kiitollisina Matin tekemästä työstä miettivät, että tällä tavalla ”vinksahantaneita” henkilöitä sopisi sukuun enemmänkin.

Olemme kiitollisia Matti Niemisen mittavasta elämäntyöstä sukututkimuksen parissa. Perinne jatkuu.

Matin muistoa kunnioittaen

Erkkilän sukuseura

Teppo Ylitalo, Hannele Suvanto